

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp
Motie 6 herzien - BBB, VVD, SGP,
PVV - De volgende stap in
Zoetwater, realisatie van "de pupe"
naar Schouwen-Duiveland

Zaaknummer
838538

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 22 september 2026

Geachte voorzitter,

Tijdens de vergadering van Provinciale Staten van 5 juni 2026 is de motie 'De volgende stap in Zoetwater, realisatie van "de pupe" naar Schouwen-Duiveland' aangenomen. De motie roept op een financieel plan op te stellen ten behoeve van de aanvoer van zoet water naar Schouwen-Duiveland als onderdeel van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water. Daarbij wordt gevraagd om:

Bij de najaarsnota te komen met een voorstel voor een financieel plan ten behoeve van aanvoer van zoetwater richting Schouwen-Duiveland als onderdeel van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water 2.0 waarover in het vierde kwartaal van 2026 besluitvorming gepland staat. Hierin mee te nemen:

- Een stappenplan en tijdsplanning om van plannen naar realisatie te komen.
- Mogelijkheden tot cofinanciering vanuit Den Haag, het gebied of Europa.
- Koppelkansen voor andere zaken die zoetwater behoefte hebben.

Met deze brief geven wij invulling aan de motie. Het verzoek van uw Staten was om deze motie uiterlijk met het aanbieden van de Najaarsnota 2026 / Begroting 2027 te beantwoorden. De beschikbare tijd tussen het aannemen en afdoen van de motie is daarmee kort. De beantwoording gebeurt daarom op basis van aannames en biedt geen nauwkeurige raming. Met deze beantwoording wordt geen besluit genomen over een volgende projectfase, aanleg, een provinciale investeringsbijdrage of eigendom en exploitatie.

Aanvoer in combinatie met buffering

Voor Schouwen-Duiveland verkennen wij aanvoer van zoetwater als aanvulling op het vasthouden en opslaan van water dat lokaal beschikbaar is (neerslag). Daarbij richten wij ons op het benutten van water in perioden waarin voldoende water beschikbaar is in het hoofdwatersysteem van het Volkerak-Zoommeer. Dit water willen wij regionaal bufferen voor gebruik in periode van schaarste.

Daarmee ondersteunt aanvoer het vergroten van de regionale zelfvoorzienendheid en wordt de afhankelijkheid van rivierwater tijdens droge perioden beperkt. Voor buffering worden zowel bovengrondse bassins als grootschalige ondergrondse opslag beschouwd. Het is daarom van belang om blijvend in te zetten op de Zeeuwse aanpak van buffering en opslag van zoetwater door ondernemers, waterschap en andere partners.

Bij volledige bovengrondse buffering in bassins zou voor grote seizoensvolumes veel ruimte nodig zijn. Het belangrijkste ruimtelijke voordeel van ondergrondse opslag is dat niet het volledige te bufferen volume bovengronds hoeft te worden opgeslagen. Op Schouwen-Duiveland wordt momenteel nader verkend welke gebieden daarvoor geschikt zijn en welke opslagcapaciteit daar kan worden gerealiseerd. De resultaten worden eind 2026, begin 2027 verwacht.

Uitgangspunten voor de quickscan

De motie is aangenomen op een moment waarop nog geen uitgewerkt systeemconcept beschikbaar was. Ook zijn op dit moment de toekomstige bufferlocaties, opslagcapaciteit en het definitieve leidingtracé nog niet vastgesteld. Daarmee ontbreekt nog de basis voor een nauwkeurige civieltechnische kostenraming.

Vooruitlopend op de uitkomsten van het lopende onderzoek naar buffering is daarom een eerste technische en financiële quickscan uitgevoerd. Om inzicht te krijgen in de mogelijke omvang van de voorziening is gewerkt met de volgende fictieve systeemopzet. Wij gaan daarbij uit van:

- circa 9.000 hectare akkerbouw op Schouwen-Duiveland;
- een aanvullende vlakdekkende waterbeschikbaarheid van 50 mm, overeenkomend met 4,5 miljoen m³;
- aanvoer van water via een leiding vanuit het Volkerak-Zoommeer via Sint Philipsland naar Bruinisse;
- vanaf het aanlandingspunt één hoofdleiding naar drie regionale bufferlocaties;
- per locatie ondergrondse opslag in combinatie met een bovengronds bassin van circa 5 hectare;
- een afnemende leidingcapaciteit na iedere bufferlocatie.

Deze uitgangspunten zijn bedoeld om de financiële schaal van een mogelijk systeem inzichtelijk te maken en vormen nadrukkelijk geen definitief ontwerp.

Eerste financiële orde van grootte

Voor het aanvoertraject naar Schouwen-Duiveland tot aan Bruinisse wordt op basis van een eerdere haalbaarheidsstudie €27 miljoen aangehouden. Voor een mogelijke verdere hoofdtransportleiding over Schouwen-Duiveland naar de drie veronderstelde bufferlocaties bedraagt de huidige kostenindicatie €32 miljoen.

Onderdeel	Indicatieve kosten
Aanvoerleiding naar Schouwen-Duiveland	€27 mln
Hoofdtransportleiding over Schouwen-Duiveland	€32 mln
Totaal hoofdtransport	€59 mln (27 + 32 mln)
Overige centrale voorzieningen: inname/pompen, buffering, zuivering, infiltratie/onttrekking, grond/rechten.	€26 - 66 mln
Indicatieve orde van grootte centraal systeem	€85 - 125 mln
Beheer en exploitatie	€1 - 2 mln/jaar

De circa €59 miljoen voor de hoofdtransportleidingen is het meest direct gebaseerd op de nu beschikbare leidingverkenningen. Voor de overige centrale voorzieningen is in deze fase alleen een grove technische kostenreservering mogelijk. Dit is weergegeven door een bandbreedte van €26-66 mln.

De indicatieve orde van grootte van €85-125 miljoen is daarom nadrukkelijk geen projectraming of investeringsvoorstel. In het overzicht is geen rekening gehouden met projectkosten in de vorm van ambtelijke inzet of inhuur van derden. Ook de jaarlijkse beheer- en exploitatiekosten van €1-2 miljoen zijn indicatief en exclusief verdere distributie naar eindgebruikers.

De beschikbare tijd tussen het aannemen en afdoen van de motie, in combinatie met het ontbreken van een uitgewerkt systeemconcept, maakt dat een nauwkeuriger raming in deze fase niet verantwoord kan worden opgesteld. Na duidelijkheid over bufferlocaties en opslagcapaciteit kan een gerichte opdracht voor nadere civieltechnische uitwerking worden geformuleerd.

Stapsgewijze verdere uitwerking

De verdere uitwerking vindt gefaseerd plaats. De onderstaande stappen vormen geen vastgesteld uitvoeringsplan en lopen niet vooruit op een besluit tot aanleg. De belangrijkste vervolgstappen zijn:

- nader onderzoeken van kansrijke locaties en realiseerbare capaciteit voor buffering;
- maatschappelijke kostenbatenanalyse voor het besteden van maatschappelijke middelen;
- op basis daarvan bepalen hoeveel m³ externe aanvoer daadwerkelijk nodig is;
- nader uitwerken van tracé, capaciteit en dimensionering van de aanvoer- en hoofdtransportleidingen;
- uitwerken van een technisch voorkeursconcept en een nauwkeuriger investerings- en exploitatieberekening;
- verkennen van medefinanciering door Europese programma's, regionale partijen en toekomstige gebruikers;
- uitwerken van eigendom, beheer en exploitatie van de voorziening, inclusief afspraken over afname, tarieven, onderhoud en risicoverdeling;
- vergunningverlening, verdere engineering en bestuurlijk besluit tot aanleg.

Een belangrijk openstaand vraagstuk is wie een toekomstige voorziening uiteindelijk gaat beheren en exploiteren. Een systeem van deze omvang vraagt om professioneel en continu beheer. In een volgende fase moet worden bepaald welke organisatievorm daarvoor passend is, bijvoorbeeld een publieke of semipublieke beheerorganisatie, een waterbedrijf of een samenwerkingsverband van gebruikers.

Per fase hoort een bestuurlijk go/no-go-moment. Zo worden substantiële financiële verplichtingen pas aangegaan wanneer voldoende duidelijkheid bestaat over de technische, juridische, organisatorische en financiële haalbaarheid van de fases.

Financiering en samenwerking

Gezien de omvang en het bovenregionale karakter van de opgave ligt volledige provinciale financiering niet voor de hand. We vertalen de ambities van Zeeland 2050 in een regionale investeringsstrategie en daarbinnen gaan we na hoe de uitvoering kan worden gefinancierd. Wij verkennen medefinanciering vanuit Europese programma's, regionale partijen, de gemeente Schouwen-Duiveland en toekomstige gebruikers.

In het kader van de Strategische Agenda Zeeland 2050, maken wij afspraken met het Rijk. Voor het onderdeel zoetwater benadrukken wij dat externe aanvoer is bedoeld als aanvulling op de regionale zelfvoorzienendheid en plaatsvindt in perioden waarin voldoende rivierwater beschikbaar is. Wij doen daarmee geen claim op het hoofdwatersysteem en bijbehorende Nationale verdeelvraagstuk. De beschikbaarheid van het bronwater is daarbij een randvoorwaarde waarover de provincie niet zelfstandig kan besluiten.

Bij de verdere uitwerking wordt tevens beschouwd of de voorziening mogelijkheden biedt om andere regionale zoetwaterbehoeften mee te koppelen, bijvoorbeeld de beschikbaarheid van water voor natuurbrandbestrijding en natuuropgaven.

Vervolg

Met deze brief geven wij inzicht in de mogelijke financiële omvang van zoetwateraanvoer naar Schouwen-Duiveland en de vraagstukken die nog moeten worden onderzocht. De verdere verkenning en een vervolgstap in de besluitvorming is opgenomen als actiepoint in het Zeeuws Deltaplan Zoet Water. Daarin wordt benoemd dat de komende fase in het teken staat van het nader bepalen van de bufferlocaties en opslagcapaciteit, het uitwerken van het bijbehorende systeemconcept, de financiering

en de toekomstige beheer- en exploitatievorm. Het Zeeuws Deltaplan Zoet Water wordt u eind dit jaar aangeboden ter vaststelling.

Een concrete planning richting realisatie kan in deze fase nog niet worden gegeven, omdat deze in belangrijke mate afhankelijk is van de uitkomsten van genoemde stappen.

Met deze eerste financiële orde van grootte, de gefaseerde vervolgaanpak en de borging in het Zeeuws Deltaplan Zoet Water geven wij uitvoering aan de motie. De vervolgacties pakken wij op in het kader van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water. Wij stellen uw Staten daarom voor de motie als afgedaan te beschouwen.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.